

Soru-Cevap

Soru: Anayasa Mukaddimesi Kitabının 2. cüzünün 147. sayfasının altıncı satırında şöyle geçmiştir: Allahuteala'nın şu kavline gelince; **"Hasat günü de hakkını verin."** [el-Enâm 141] Bu ayette zekat varit olmamıştır. Çünkü bu ayet Mekke'de inmiştir ve zekat Medine'de farz kılınmıştır. Bundan dolayı öşür olmadığı halde narı zikretmiştir."

Yine Maliye Kitabının 213. sayfasının ilk satırında "Ekin ve Meyvelerin Zekatı Kitap ve Sünnetle Farzdır" başlığından sonra şöyle geçmiştir: Kitaba gelince; Allahuteala'nın şu kavlidir: **"Hasat günü de hakkını verin."** [el-Enâm 141]

Soru şudur: Anayasa Mukaddimesi'nde geçtiği üzere içerisinde zekat varit olmadığını söylememizin bilinmesine rağmen bu ayeti, zekatın vacipliğine nasıl delil getirebiliyoruz? Yani bu ayeti, ekinin ve meyvenin zekatının vacipliğine nasıl delil kılabiliriz? O halde bunun hakkında tashih yayınlanması gerekmez mi?

Cevap:

1- Mukaddime Kitabında geçenler, Maliye Kitabında geçenlerden daha detaylıdır ve şöyle bir anlayış çıkarılabilir:

Bu ayetin, yani **"Hasat günü de hakkını verin."** ayetinin, zekata genel olarak delil getirilmesi, yani bütün ekinlerde zekat vardır denilmesi doğru değildir. Çünkü bu ayet, Mekkidir ve zekat henüz farz kılınmamıştır.

Böyle bir anlayış çıkarılabilmesine rağmen bu ayeti, her ekin için genel olmayan bir şekilde dahası Mukaddime'de geçtiği üzere delil getirenler de vardır:

a- Hasat edilenler için

b- Beyanı gerektiren mücmel bir ayet olarak

Binaenaleyh Mukaddime Kitabında şöyle geçmiştir: "Dolayısıyla narın zekata dahil olduğunu saysak bile hasat edilen şeylere hamledildi. Çünkü nar, hasat edilmez. Dolayısıyla mücmel kabilinden olur. Hadisler gelerek hasat edilenlerden zekatı verilecek olan şeylerin buğday ve arpa olduğunu beyan etmiş ve bunlara hurma ve üzüm olmak üzere iki sınıf daha eklemiştir. Her halükarda bu ayet Mekke'de indiğine ve o zaman henüz zekat farz kılınmadığına göre bu, bu ayetle istidlalin reddedilmesi için yeterlidir."

Yani bu ayet, tüm ekinlerin zekatına dair delil getirilemez. Çünkü Allah'ın kelamının siyaki, bu ayetin tüm ekinlerin zekatına delil getirilmeyeceği şeklindedir. Ancak bu ayetin, hasat edilenler hakkında ve hadislerin beyan ettiği mücmel şeklinde delil getirilmesi mümkündür.

Maliye Kitabına gelince; mücmel olarak zikredilmiştir. Mücmel hadis, yani [...] "**Bulutun** (yağmurun) **ve nehirlerin suladığı** (arazilerin mahsulünde)..." hadisi, zekata delil getirilmiş olsa dahi mücmel deliller tek başına yeterli değildir. Çünkü mücmel delil, beyana muhtaçtır ve beyanı da zekatı sadece muayyen bir miktara ulaşan buğday, arpa, hurma ve üzümle sınırlandıran hadislerdedir...

Hakeza beyanın takip etmesi şartıyla mücmel nassı delil getirmek caizdir. Bu nedenle Maliye Kitabında ayet mücmel olarak zikredilmiş ardından bunu, beyan edici hadisler takip etmiştir. Zira Maliye Kitabında şöyle denilmiştir:

"Ekin ve Meyvelerin Zekatı Kitap ve Sünnetle Farzdır." Kitaba gelince; Allahuteala'nın şu kavlidir:

"Hasat günü de hakkını verin." [el-Enâm 141] Sünnete gelince; Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şu kavlidir: **"Beş vasktan az olan şeylerde zekat yoktur."** [Muttefekun aleyh]

Her şeye rağmen Mukaddime Kitabında olduğu gibi Maliye Kitabında da ayrıntılı olsaydı daha iyi olurdu... Buna rağmen **Mukaddime'de geçtiği gibi detaylı bir şekilde anlaşılın diye** tashih edilmesi için bir neden görmüyorum.